

CUVÂNT ÎNAINTE

Având în vedere evoluția îngrijorătoare pe care fenomenul plagiatului a înregistrat-o în ultimii ani, a fost nevoie de adoptarea unor măsuri pentru îmbunătățirea integrității academice și evitarea pe viitor a apariției unor cazuri de încălcare a eticii și deontologiei universitare. Un exemplu în acest sens este și Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3131/2018 privind introducerea cursurilor de etică și integritate academică în planurile de învățământ pentru toate programele de studii universitare, cursuri care au caracter obligatoriu pentru studiile universitare de masterat și doctorat.

În contextul introducerii obligativității predării cursurilor de etică și integritate academică, în anul 2018 am publicat la Editura Ovidius University Press un curs universitar intitulat „etică și integritate academică”, curs care se adresa deopotrivă studenților înscriși la studiile universitare de masterat și doctorat.

Luând în considerare importanța pe care Universitatea „Ovidius” din Constanța o acordă responsabilizării etice și deontologice a membrilor comunității universitare și, totodată, grija pentru asigurarea unei înalte calități a activităților educaționale și științifice, a fost nevoie de conceperea, elaborarea și publicarea unui curs universitar destinat special studenților-doctoranzi.

Ca urmare, pe baza cursului publicat în anul 2018, am elaborat prezentul curs universitar care este însoțit și de un caiet de seminar, ambele materiale didactice fiind concepute astfel

încât să îi ajute pe studenții-doctoranzi să se familiarizeze cu normele de etică, deontologie și integritate în activitatea universitară și de cercetare științifică și, implicit, să dezvolte o cultură a responsabilității în elaborarea materialelor științifice.

Având în vedere conținutul, calitatea și valoarea științifică a noilor materiale didactice puse la dispoziția studenților-doctoranzi, îmi exprim convingerea că participarea la activitățile de curs și de seminar îi va ajuta pe aceștia să dobândească cunoștințele, abilitățile și competențele necesare pentru desfășurarea activității de cercetare științifică doctorală în conformitate cu normele de etică, deontologie și integritate academică.

Autorul

CURSUL 1

ASPECTE INTRODUCTIVE PRIVIND ETICA ȘI INTEGRITATEA ACADEMICĂ

1. Definiții și delimitări conceptuale

Conform Dicționarului explicativ al limbii române, prin etică se înțelege „studiul teoretic al principiilor și concepțiilor de bază din orice domeniu al gândirii și activității practice”, reprezentând totodată un „ansamblu de norme în raport cu care un grup uman își reglează comportamentul pentru a deosebi ce este legitim și acceptabil în realizarea scopurilor; morală”.¹

După cum rezultă din definiția prezentată mai sus, etica este în strânsă legătură cu morala, cele două noțiuni fiind adesea considerate a fi sinonime în limbajul cotidian. Cu toate acestea, morala este definită ca fiind „ansamblul convingerilor, atitudinilor, deprinderilor reflectate și fixate în principii, norme, reguli, determinate istoric și social, care reglementează comportarea și raporturile indivizilor între ei, precum și dintre aceștia și colectivitate și a căror respectare se întemeiază pe conștiință și pe opinia publică”².

Conform Dicționarului de filozofie, etica este disciplina care studiază problemele practice și teoretice ale moralei, în timp

¹ *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2012, p. 363.

² *Ibidem*, p. 673.

ce morala este considerată obiectul principal de studiu al eticii³. Așa cum reiese din literatura de specialitate, în filosofia contemporană termenii de etică și morală sunt utilizați în mod distinct, prin etică se înțelegându-se „un sistem de principii care definesc ce este un comportament corect și unul incorect”, iar semnificația moralei fiind „o serie de standardele practice împărtășite în comun de membrii unei colectivități umane particulare referitoare la ceea ce este corect/incorect, drept/nedrept, bine/rău”⁴.

Moralitatea este definită ca fiind „natura, caracterul, valoarea unui fapt, a conduitei unei persoane sau a unei colectivități din punct de vedere moral”⁵, ceea ce se referă la manifestarea efectivă a moralei prin comportament, atitudine și conștiință. Imoralitatea este opusul moralității, iar amoralitatea reprezintă o stare intermediară între moralitate și imoralitate, însemnând mai degrabă indiferență față de morală.

Etica, morala și moralitatea sunt în strânsă legătură cu deontologia, care, conform definiției din dicționar, reprezintă acea parte a eticii „care studiază normele și obligațiile specifice unei activități profesionale”⁶, în cazul nostru activitățile didactice și de cercetare științifică.

În ceea ce privește integritatea, conform definiției din dicționar aceasta reprezintă: „însușirea de a fi integru; cinste, probitate; incoruptibilitate”⁷. Astfel, caracterul integru poate fi considerat etalonul unei persoane sau unei instituții, iar dacă ne referim strict la integritatea academică, acesta reprezintă unitatea de măsură pentru onestitate, responsabilitate, competență și

³ Pavel Apostol, et al, *Dicționar de filozofie*, București, Editura Politică, 1978, p. 246.

⁴ Cecilia Tohăneanu, *Noțiuni de filosofie morală*, București, Editura Pro Universitaria, 2013, pp. 11-12.

⁵ *Dicționar explicativ al limbii române, op.cit.*, p. 652.

⁶ *Ibidem*, p. 278.

⁷ *Ibidem*, p. 497.